

Intek nekik, hogy álljanak fel. Egyszerre fölemelkednek mindnyájan.

— Imádkozzunk!

(Gárdonyi Géza.)

A legnagyobb magyar tanító e kis rajzának felelevenítésével indulunk neki az új évnek, az új munkának. Intés ez a kis írásmű a számunkra, minden magyar nevelő számára. Tanulhatunk is belőle, vagyha tudjuk, amit mondani akar, akkor sem árt, ha eszünkbe juttatjuk ma, amikor mindig másfelé jár az ember esze...

Mit tanulunk belőle, mire figyelmeztet? Először is arra, hogy szeretet nélkül ne lépjük át soha az iskola küszöbét! Olyan szeretettel közeledjünk tanítványainkhoz, amilyen Gárdonyié volt! Ez a kulcsa a gyermekszíveknek, lelkeknek! E nélkül nem vagyunk méltók a tanító névre, mert nem érünk célt.

A másik: ismerjük meg a gyermekek lelkét. Ezt azonban csak teljes környezetismeret által érhetjük el. Gárdonyi megtudta tenni. Nekünk is követnünk kell őt. Csak azokat nevelhetjük, akiket ismerünk! Legalább annyira, mint példaképünk ismerte.

Ismét egy más tanulság! Legyen minden munkánk megfontolt és nyugodt. Vagy nem ezt érezzük Gárdonyi írásából? Hamar munka ritkán jó — mondja a közmondás. Igaza van. De mi lesz a neveléssel, ha elhibázzuk? Többet rontunk vele, mintha hozzá sem kezdtünk volna! Az érett, bölcs ember tulajdonsága a megfontolt, higgadt nyugalom. A magabiztos tervszerűség, a jól átgondolt munkaterv. Mindez egy tanítónál sem hiányozhat.

Gárdonyi magasbaszárnyaló pályája az iskolából ívelt fel a magyar égre. Mi volt ennek az oka? magyarázata? Mindig a lelket kutatta, azt kereste felnőttekben is, gyermekben is. Ezt minden magyar nevelő utánacsínálhatja. Mert amit Gárdonyiban a tehetség számlájára kell írunk, az már ennek a feltárt léleknek megrajzolásában jelentkezett.

Erre int, erre figyelmeztet Veni Sancte-kor mindnyájunkat a nagy magyar tanító.

Hősi szellemet!

A történelem zúgó, sodró áradását még sohasem éreztük úgy, mint napjainkban. Az események egymásratorlódva, egymást előrelendítve jelennek meg ámuló tekintetünk előtt. Érezzük, hogy benne vagyunk a történelem folyamának sodrában és ez a körülmény felébreszti bennünk a keményebb, harciasabb és merészebb életforma szükségességét. Viharok, vesze-

delmek, nem sejtett meglepetések leselkednek reánk. Morajlik alattunk a föld, látóhatárunkon vészes fények villódnak. Életérzésünkben remegések, ingások, bénító sejtések, vagy elszánt nekifeszülések mutatkoznak.

Felvetődik a kérdés ezek tudatában: magyar nevelők, nemzetnevelők, készen állunk-e a meglendített történelmi események fogadására, vagy rombadöntik nemzeti létünk ezeréves épületét? Elég erősek vagyunk a hitben, tudásban, lelkesedésben, hivatástudatban, de főképp a nemzeti testvéri érzésben arra, hogy a felénk zúduló történeti feladatokat kifelé és befelé egyaránt sikeresen meg tudjuk oldani? Mert ez nagyrészt tőlünk, tanyákon és falvakban szétszórt tanítóktól függ.

Ez most nemzeti létünknek nagy hamleti kérdése. Létezésünk, jövőnk, felemelkedésünk és végső diadalunk attól függ, általánossá és tartóssá tudjuk-e tenni nemzeti életünkben is a hősi szellemet, amely egyedül képes életet és történelmet formálni.

A hősi szellem és gondolkodás népünknek mindenkor kiváló sajátja volt. Ennek a ragyogó tulajdonságnak köszönheti nemzetünk fennmaradását annyi veszedelem, viszály és ellenséges ármánykodás és rátörés ellenére. Ezért van megbecsültetésünk más népek részéről, ezért tekintenek reánk oly félelemmel párosult tisztelettel.

Meg kell vallanunk azonban azt is, hogy ez a nemzetépítő és fenntartó szellem bizonyos törést szenvedett az utóbbi évtizedekben. Éreztük, tudtuk ezt mi, akik a magyarság életérén tartjuk kezünket, s láttuk a magyarság életgyökereit pusztító erőket. Ezek a hitetlenség, az anyag imádása, az én-nek bálványozása, a lélek értékeinek megtagadása, röviden a magasabbrendű életszemlélet háttérbeszorítása és félretolása, ugyanakkor a durva anyagelvűség világnézetének minden vonalon való érvényesítése! Amikor gúny tárgyává kezdtek tenni bizonyos erőnyeket és erkölcsi parancsokat, akkor rendült meg sok derék magyar ember lelkében a hősies életszemléletbe vetett hit és vált elgyengült, fáradt, életképtelen, cinikus, alkotasra, küzdelemre képtelen világpolgárrá.

Ezt az életképtelen, veszedelmes és romboló szellemet kell ma a legsürgősebben száműzni az iskolából s a mindennapi élet minden teréről!

Félre ezzel az alkalmatlan és veszélyes életfelfogással és jöjjön a történelmi idők parancsolta és a magyar léleknek megfelelő életszemlélet: a *heroizmus*. Állítsuk vissza az értékek helyes rendszerét. Az első vonalon álljanak az örökértékű javak: a lélek, a szellem, az erkölcs, a jellem javai és igazságai és azután jöjjenek az anyagi és testi világnak annyira dicsőített és sokszor oly végzetes javai. Mert a hősi szellem és magatartás voltaképpen ezen a helyes értékelésen alapszik. Ez a sark-

köve és forrása minden igazi jellemnek, boldogulásnak és jólétnek. Jelenti a lélek uralmát a test fölött, a szellem szuverénitását az anyag fölött. Ez a szellem így szól: „A testet megölhetitek, de a lelket nem, mert az örökéletű minden értékével együtt!”

A hősi szellem termeli ki nemcsak a harci erőket — amelyekre ma elsősorban szükség van —, hanem azokat a jellembeli erőket is, amelyeket a nemzeti élet felépítése mindenkitől megkíván. Csakis a hősi életszemlélet talajából nőhet ki az Isten félelme, emberszeretet, a jóság, igazságosság, hűség, áldozatosság és a kötelességtudat erői. Ezekre van ma szükség nemzetünk történelmének e megpróbáló szakaszán. Ha ezeket a feltételeket meg tudjuk teremteni, akkor a sódó események nem megsemmisíteni, de fellendíteni fognak újabb ezeréves dicsőség ormaira.

(K. K.)

Hazám ifjusága !

*A hazát mindnyájan forrón szeressétek!
Ugy tartsatok össze, mint a hű testvérek,
Mert kevesen vagyunk, sok az ellenségünk...
Csak az összetartás hozhat üdvöt nekünk.*

*Hazám ifjusága, ország szemefénye,
Te vagy a jövőnek tündöklő reménye,
Váltsd be majdan mindazt, amit várunk tőled,
Aldás és dicsőség fakadjon tetőled.*

*Légy erős a jóban, légy őre a jognak,
Tisztelettel áldozz érdemes nagyoknak.
Példáik lelkedet szép tettekre keltsék,
És tegyen nemessé az igaz műveltség.*

*Küzdj honod javáért lankadatlan hévvel,
Eszmék pajzsával, szellem fegyverével...
De ha vész támad s szükség volna vérre,
Őseid kardjával állj a csatatérre.*

*Ó hozd vissza nekünk a letűnt szép multat,
Amikor nagyságot népüktől tanultak,
Nemzetünkről szóljon büszkén a hír szája,
A világ a magyart tisztelje, csodálja!*

ABRÁNYI EMIL.